

Alexianen

ZORGGROEP TIENEN

jongeren en druggebruik

dr. Karen Volckaert, kinder- en
jeugdpsychiater – psychotherapeut

dhr. Gert Van der Meiren – klinisch
psycholoog – gezinsbegeleider

intro: opwarming...

- wie heeft ervaring met adolescenten?
- wie heeft ervaring met adolescenten die drugs gebruiken?
- fast-dating met burenen:
  - waarom heb je voor deze workshop gekozen en wat verwacht je er van?

voorstelling Pathways – team jeugd

- opgericht juni 2001
- doelgroep: jongeren (tot 17 jaar) met psychosociale problemen en druggebruik
- jeugdpsychiatrische afdeling (K-dienst) binnen een psychiatrische kliniek
- supraregionaal
- capaciteit: 15 K+ 5 k, forensische crisismodule

Alexianen
ZORGGROEP TIENEN

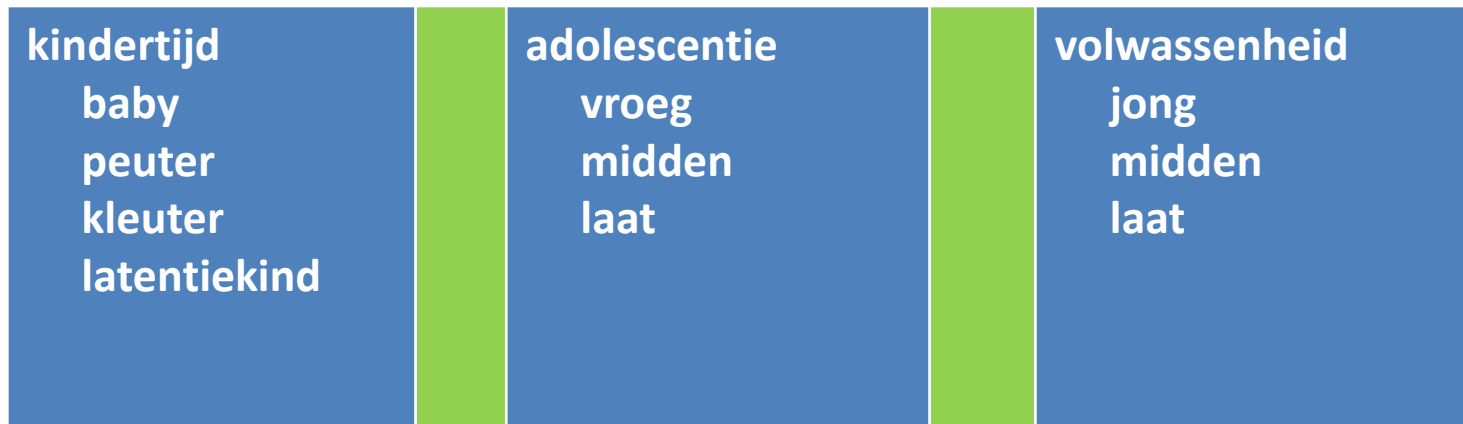
Pathways: aanbod

- residentieel programma: jeugdpsychiatrische observatie en behandeling, minimum 8 weken
  - drug-dagprogramma (vroeginterventie)
  - crisismodule voor jongeren onder toezicht jeugdrechter Leuven en Brussel: maatwerk
  - raadpleging
-
- > 50 nieuwe opnames per jaar (stijgt)
  - 3-tal groepen vroeginterventie

adolescentie: oefening

- 1ste groep: denk terug aan een situatie van toen je zelf 14 – 15 jaar was: waar was je toen mee bezig? wat vond je toen belangrijk?
- 2de groep: denk terug aan een situatie van toen je zelf 17 – 18 jaar was: waar was je toen mee bezig? wat vond je toen belangrijk?

adolescentie als overgangsfase

adolescentie: kritische periode

adolescentie als *katalysator*

adolescentie kan een sluimerende kwetsbaarheid abrupt uitvergroten

je veilig verbonden voelen, kunnen reflecteren/mentaliseren spelen wellicht een beschermende rol

mogelijke verklaringen

- neurobiologisch perspectief
- ontwikkelingspsychologisch perspectief
- context – omgeving

- groei van hersenmassa en verbindingen tussen hersengebieden, gevolgd door 'pruning' (use it or lose it)
- meest uitgesproken in prefrontale cortex
- aanleg van verbindingen met hoge snelheid (myelinisatie)
- gaat door tot jongvolwassenheid

- emotionele hersengebieden ontwikkelen vroeger en sneller
- prefrontale cortex ontwikkelt traag en geleidelijk
- gevolg: sterker emotioneel reageren, snel overladen door gezichtsuitdrukkingen, minder reflecteren, denken vanuit eigen perspectief, sterker gericht op beloning, gevoelig voor erbij horen/ afgewezen voelen

ontwikkelingspsychologisch: ontwikkelingstaken

- emotioneel onafhankelijk worden van ouders (separatie – individuatie)
- bereiken van gelijkwaardige relaties met leeftijdsgenoten van beide seksen
- zich sociaal verantwoordelijk gedragen
- voorbereiden op een beroep om in eigen onderhoud te voorzien
- zichzelf accepteren als man of vrouw
- zorgvuldig omgaan met het eigen lichaam
- zich een ideologie eigen maken
- voorbereiding op zelfstandig wonen/ partner/ gezin

predisponerende factoren van de adolescentie

- beïnvloeding door oudere adolescenten
- deelname aan activiteiten waar alcohol en drugs worden geserveerd
- afwezigheid van ouderlijke supervisie
- geld verdienen
- geaccepteerd willen worden door leeftijdsgenoten
- sociale isolatie, zelfdepreciatie

context - omgeving

- veranderingen voltrekken zich in interactie met de omgeving
- ontwikkelingstaken creëren ook opvoedingstaken:
  - afwijzingen kunnen hanteren
  - controlefunctie verandert – belang van ouderlijke aanwezigheid blijft!
  - toename van conflicten – escalaties tegengaan!
(cfr. waakzame zorg – nieuwe autoriteit)

Try some of mine kid, that thing you've got rots your teeth!

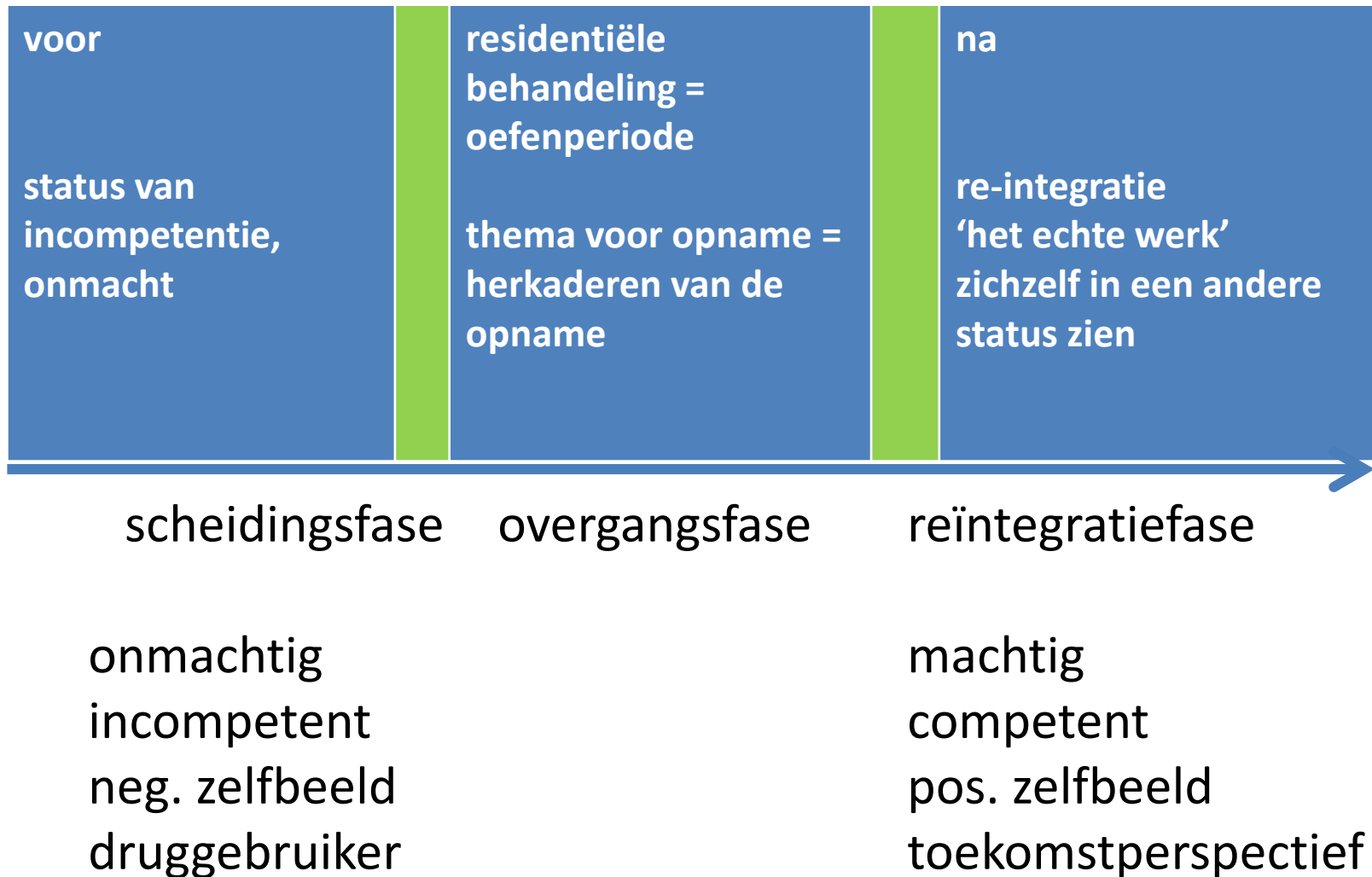

onze visie in metaforen

- over richtingen en pathways
‘een stap in de goede richting’
- over motivatie en occasion setters (context)
‘de gelegenheid maakt de dief’
- over waakzame zorg en zelfverantwoordelijkheid
‘you can lead a horse to water, but you can’t make it drink’

(residentiële) behandeling als overgangsfase

motivatie: PRIME-theory (R. West)

At every moment we act in pursuit of what we most want or need at that moment

*theory of
motivation*

theory visualisation
[click here to view animation](#)

External environment
(stimuli,
information)

Plans
(intentions)

Evaluations
(beliefs)

Internal environment
percepts, drives,
emotional states, arousal,
ideas, frame of mind

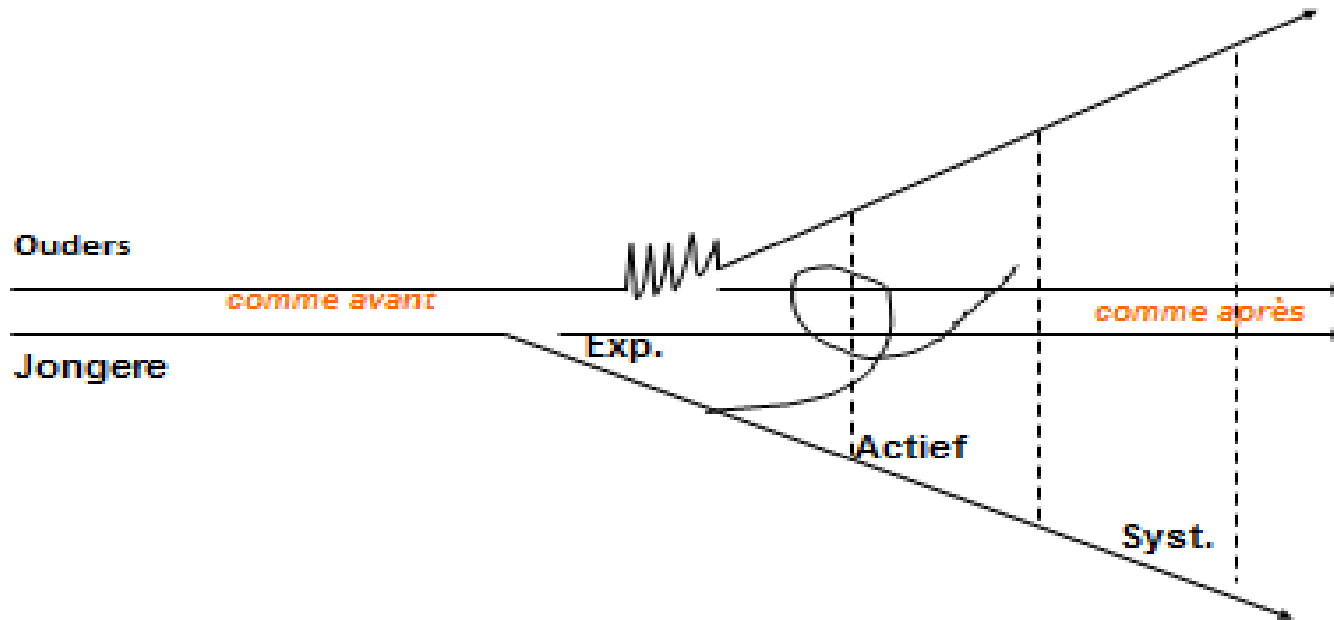
Motives
(wants etc.)

Responses

Impulses
(urges etc.)

- Internal Stimulation
- External stimulation
- Flow of influence through the system

zoals vroeger – zoals later

een casus

Jonas (16 jaar) is na een langere periode van gebruik al een drietal weken clean. Hij vertrekt goed voorbereid en met het voornemen om niet te gebruiken in weekend. Bij zijn terugkomst doet zijn gedrag vermoeden dat hij gebruikt heeft...

een casus (vervolg)

bespreken?

urinecontrole?

bestrafen?

context betrekken?

stop and go

Stop

- bij onder invloed zijn: op de kamer uit de groep
- gesprek met begeleiding – terug gebruikt opdracht
- bellen naar context
- geen andere telefoons, sms of bezoek gedurende rest van de week

Go

- therapieprogramma loopt door
- op weekend om te oefenen
- ouderlijk toezicht

terug gebruikt – schrijfoopdracht

- deze schrijfoopdracht is een hulpmiddel om stil te staan bij je druggebruik. je hoeft geen uitgebreide volzinnen te formuleren, dat mag natuurlijk wel, maar enkele woorden is ook prima. het belangrijkste is dat je kunt nadenken over wat er allemaal is gebeurd om nadien met groepsleiding in gesprek te gaan hierover.
- **voordien:** Wat was je aan het doen? Waar was je? Wie was er bij je?
- hoe sterk was de drang om te gaan gebruiken? (0 = niet sterk, 10 = heel sterk)

- **het gebruik:** Wat heb je gebruikt? Hoeveel? Hoe?
- **nadien:** Hoe ben je gestopt met gebruiken? Waar was je? Wie was er bij je?
- hoe was het om te stoppen met gebruiken? (0 = makkelijk, 10 = heel moeilijk)
- **nu:** Wat leer je uit deze situatie? Waarover ben je wel tevreden? Wat heb je over jezelf ontdekt?
- hoe gemotiveerd ben je om te blijven stoppen met drugs? (0 = niet gemotiveerd, 10 = heel gemotiveerd)

Alexianen

ZORGGROEP TIENEN